

INKLUZIJA SLEPEGA DIJAKA V REDNI IZOBRAŽEVALNI PROGRAM TEHNIK RAČUNALNIŠTVA

Melita Kompolšek¹

¹Elektrotehniško-računalniška strokovna šola in gimnazija Ljubljana, uprava@vegova.si

melita.kompolsek@vegova.si

Inkluzija slepega dijaka v redni program tehnik računalništva predstavlja kompleksen izziv, ki zahteva celovit pristop. Pri tem je pomembno, da drugačnost sprejemamo, takšno kot je in da prilagajamo okolje tako, da so slepi dijaki deležni enake možnosti izobraževanja kot dijaki brez takšnih motenj. Vključitev slepega dijaka v redno šolanje predstavlja za šolo, učitelje in celoten izobraževalni proces velik izziv. Slepemu dijaku se dodelijo dodatna strokovna pomoč in prilagoditve na podlagi odločbe o usmeritvi. V njej se opredelijo tudi pripomočki, ki jih potrebuje za pouk in določi stalni spremljevalec. Konkretno to pomeni, da ima slepi dijak ves čas pri sebi prenosni računalnik z brajevo vrstico, s katerim pripravlja zapiske, rešuje teste, itd. Dodeljen mu je tudi stalni spremljevalec, ki mu je v pomoč pri premikanju po razredu in šoli ter ostalih opravilih. Slepemu dijaku je z zakonodajo določena tedenska pomoč tiflopedagoga. Tiflopedagog je strokovnjak tiflopedagogike, ki je specialna pedagogika za slepe in slabovidne. Njegova naloga je delo z dijakom in spremljanje dijaka, hkrati pa tudi svetovanje učiteljem glede načina dela s slepim dijakom. Slepemu dijaku je potrebno prilagoditi tudi prostor, to pomeni, da ima prilagojen sedežni red, sedeti mora blizu vtičnice, paziti je potrebno na nepričakovane ovire (torbe, odprta okna in vrata, ...). Prilagoditi je potrebno tudi učiteljevo razlago, ki mora biti neprekinjena ter tabelsko sliko, kar pomeni, bodisi narekovanje, bodisi opis zapisa na tabli. Slep dijak ima prilagojeno tudi preverjanje znanja, pisna preverjanja znanja morajo biti pripravljena v elektronski obliki in programu, ki je prilagojen slepemu dijaku (npr. urejevalnik besedil Word) ali pa morajo biti prilagojena za branje v brajevi vrstici. Prilagojena morajo biti tudi navodila in naloge ocenjevanja, kar pomeni, da morajo biti navodila in naloge tipa obkroži pravilen odgovor, poveži levi in desni stolpec, nariši, poišči, itd. prilagojena. Dijak pa ima tudi prilagoditev, ki določa do 100 % podaljšan čas pisnih ocenjevanj znanja.

Poseben izziv pri posameznih predmetih predstavlja tudi dejstvo, da večina učbenikov in delovnih zvezkov ni prilagojenih za uporabo slepih dijakov. Pri strokovnih predmetih dodatno težavo povzroča še dejstvo, da nekateri računalniški programi niso prilagojeni za uporabo slepih dijakov. Posebne vrste izziv predstavljajo tudi strokovni moduli, kjer je potrebno uporabljati znanje in spretnosti, pri katerih so slepi in slabovidni dijaki omejeni, na primer grafični prikazi algoritmov, računanje v dvojiškem in drugih številskih sestavih, spajkanje, sestavljanje računalnika, itd.

Tehnologija slepim in slabovidnim otrokom in dijakom omogoča veliko stvari, ki bi jih brez nje sami težko opravljali. Brez razvoja tehnologije bi bilo šolanje mogoče le z brajevo tablico, tako pa imajo možnost dostopa do svetovnega spleta, komunikacije preko e-pošte, dostopa do gradiv, itd. Kljub temu pa tehnologija in njen razvoj pogosto ne upoštevat omejitev slepih in slabovidnih. Tako je recimo veliko programov in okolij, predvsem tistih bolj specializiranih, še vedno nedostopnih za slepe in slabovidne. Tudi naprave, ki postajajo čedalje bolj male in ravne ter težko razpoznavne na dotik niso preveč prijazne do slepih in slabovidnih.

Ključne besede: izobraževanje; inkluzija; otroci s posebnimi potrebami; slepi; slabovidni; tiflopedagogi;

INCLUSION OF A BLIND STUDENT IN THE REGULAR COMPUTER SCIENCE EDUCATION PROGRAM

The inclusion of a blind student in the regular computer science education program presents a complex challenge that requires a comprehensive approach. It is crucial to accept diversity as it is and to adapt to the environment so that blind students receive equal educational opportunities as their peers without such impairments. Integrating a blind student into education poses a significant challenge for the school, teachers, and the entire educational process.

The blind student receives additional specialised assistance and adjustments based on the Individualized Education Plan (IEP). The IEP defines the students' tools for classes and designates a permanent companion.

Keywords: education; inclusion; children with special needs; blind; partially sighted; tiflo-pedagogues